

Agencija za zaštitu životne sredine promenila je ovih dana kriterijume za ocenu kvaliteta vazduha, pa se sada vazduh koji je, na primer, do sada bio ocenjivan kao “zagađen”, ocenjuje kao “prihvatljiv”, saopštili su Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) i Beogradska otvorena škola. Sada vazduh koji sadrži preko 40 mikrograma po kubnom metru PM 2.5 čestica više nije “zagađen” već “prihvatljiv”. Isto tako, ukoliko vazduh sadrži 50 mikrograma po kubnom metru azotnih dioksida (NO₂) on je sada “odličan”, a ne samo “dobar”. Na pitanje kako je moguće da dođe do tih izmena Rajić kaže kako je kod onih koji donose odluke odavno postalo prihvatljivo da građani Srbije godinama udišu prekomerno zagađen vazduh, a da je sada “samo faktičko stanje upodobljeno pravno”. “Kako je došlo do promene kriterijuma to ni mi ne znamo – za to ne postoji razumno objašnjenje, barem ga mi nismo videli, i ne postoji uporište u zakonu i bilo kojim kriterijumima koji bi nam objasnili kako je došlo do ovoga”, tvrdi on. Kako kaže, ozbiljne države ne rešavaju na ovaj način probleme i to može da bude opasno po zdravlje građana.

“Problematično je to što i ove nove mere, i ovi novi limiti, kao i oni stari, odskaču od onih koji su postavljeni na nivou evropske Agencije za zaštitu životne sredine”, upozorava Rajić. Podseća da je Srbija u statusu saradnika evropske Agencije i da bi po njoj trebalo da se ravna.

“Što se tiče PM_{2.5} čestica, naše vrednosti su dosta liberalnije postavljene u odnosu na zadate evropske”, objašnjava on.

U Srbiji, prema podacima Svetske zdravstvene organizacije samo od prekomerne koncentracije PM 2.5 čestica prevremeno umre oko 3600 ljudi. Rajić objašnjava da su PM_{2.5} zapravo praškaste materije, jako sitne čestice koje se, upravo zbog veličine dugo zadržavaju u vazduhu, a koje su jako opasne kada uđu u krv i stvaraju zdravstvene probleme.

“One u najvećoj količini nastaju radom elektrana, toplana, individualnih ložišta, zatim dolazi teška industrija i saobraćaj – sve ono što kod nas predstavlja najveći problem kada je u pitanju zagađenje”, kaže on.

Na sajtu agencije se pojavio “novi-stari” izveštaj, u kojem nedostaje podatak da rezultati automatskog monitoringa iz lokalne mreže grada Beograda nisu dostavljeni Agenciji i pored više zahteva. Rajić kaže da bi i on želeo da zna zašto je Agencija sakrila podatak da Beograd nije dostavio podatke o zagađenju i objašnjava:

“Ono što znamo je da je vazduh u Beogradu u poslednjih pet godina bio ocenjen kao prekomerno zagađen. Ozbiljna borba protiv ovoga problema podrazumevala bi donošenje Plana kvaliteta vazduha i sprovođenje”

Gradska sekretarka za zaštitu životne sredine Ivana Vilotijević izjavila je da je Plan kvaliteta vazduha koji važi do kraja 2020. ispunjen sa 90 odsto. Na to Rajić kaže da je njena izjava “u najmanju ruku paušalna” jer je plan tako napisan da se njegovo sprovođenje ne može oceniti u procentima. Ne znam kako je došla do te cifre, na kraju krajeva svako može da izađe napolje i vidi kakav je vazduh – tako da ili plan nije dobro napisan ili ne postoje jasni kriterijumi u njemu”, objašnjava. Konstatuje da se o novom planu koji je dugo najavljivan, nikakvi detalji ne znaju, sem da se odnosi na sledećih 10 godina.

“RERI ima stav da jedan ovako ozbiljan dokument zaslužuje široku raspravu u društvu i uključivanje eksperata u izradu, a mi do dan danas ne znamo u kojoj je fazi ovaj plan, još nije objavljen ni nacrt”, kaže Rajić.

Institut RERI je sa grupom nevladinih organizacija tražio od Vlade Srbije, nadležnih ministarstava, Beograda i lokalnih samouprava da zbog epidemije kovida-19 bez odlaganja obustave svi postupci javnog uvida u planske akte i sve postupke procene uticaja na životnu sredinu, do ukidanja vanredne situacije. Rajić poručuje da je bitno da se zainteresovanim građanima i organizacijama omogući učešće u izradi planova jer su u pitanju jako bitni dokumenti i jako je bitan trenutak za njihovo donošenje.

Izvor: nova.rs